Z umělecké dílny profesora Ypsilona[1]

„Ve své malířské tvorbě vycházím z přesvědčení, že adekvátní obraz reality může podat pouze matematika, že jedině její prostředky umožňují zmocnit se skutečnosti všestranně, umocnit ji a přetvořit v umělecké dílo," prohlásil profesor Ypsilon, když na přehlídce zájmové činnosti žáků a učitelů školy zahajoval výstavu svých obrazů. *„Nový směr, jehož jsou mé obrazy průkopníkem, se neobrací k pohodlnému konzumentu výtvarného umění, ale vyžaduje, aby divák iniciativně spolupracoval s tvůrcem díla, aby jeho obrazy aktivně dotvářel. Na druhé straně však můj novátorský postup umožňuje uměleckou tvorbu i adeptům, kteří vůbec neumějí vzít štětec do ruky! K vytvoření působivého díla stačí jen trocha fantazie a elementárních matematických znalostí…"* Posuďme, do jaké míry jsou tvůrčí výboje profesora Ypsilona tímto krédem skutečně prostoupeny, a to na reprodukcích jeho obrazů, které se na přehlídce setkaly s největším ohlasem.

Vezměme nejprve obraz „Setkání v akváriu", který je reprodukován na následujícím obrázku:

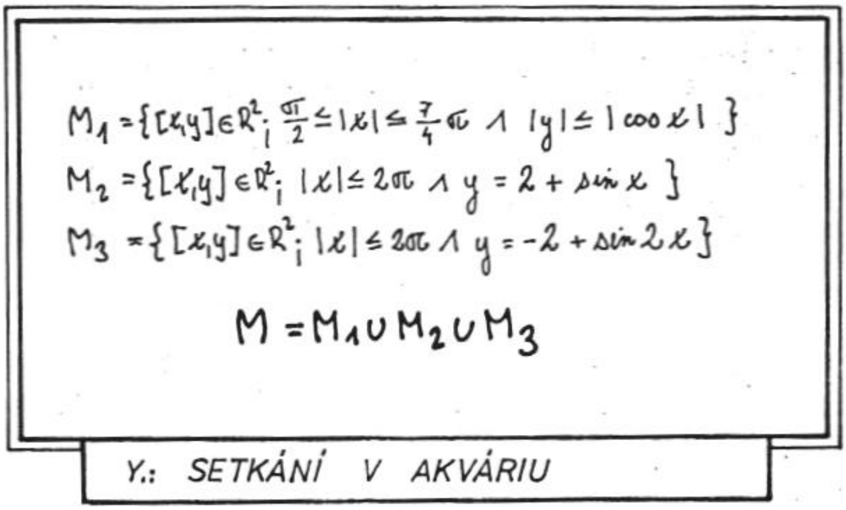

Diváci, kteří nejsou v matematice příliš zběhlí, vidí na tomto obrazu pouze jistou množinu matematických znaků a symbolů a jejich umělecký zážitek je nulový. Jak jiná je však situace u diváka v matematice aspoň trochu školeného! Do roviny obrazu umístí v duchu kartézskou souřadnicovou soustavu *Oxy* tak, že její počátek *O* je ve středu obrazu a její osy jsou rovnoběžné s hranami rámu, který má tvar pravoúhelníka. Takto zvolená souřadnicová soustava je východiskem pro vizuální ztvárnění každého díla profesora Ypsilona. Jejím prostřednictvím pak divák přiřadí prvkům množiny M, kterou vytvořil umělec, příslušné body jeho plátna. Touto transformací abstraktně-matematického díla „Setkání v akváriu" do oblasti zrakového vnímání vznikne oku lahodící kompozice:

[1] Článek byl uveřejněn v Rozhledech matematicko-fyzikálních, ročník 62, č. 3

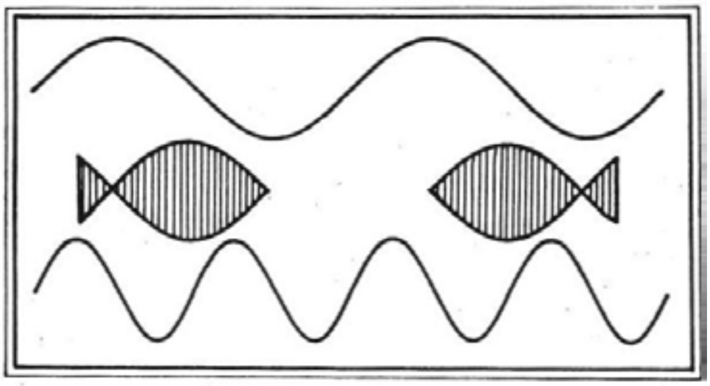

Za svůj umělecký výkon je divák odměněn nejen pocitem estetické libosti, ale i uspokojením z aktivní tvůrčí činnosti.

Další obraz profesora Ypsilona, nazvaný Měsíční noc:

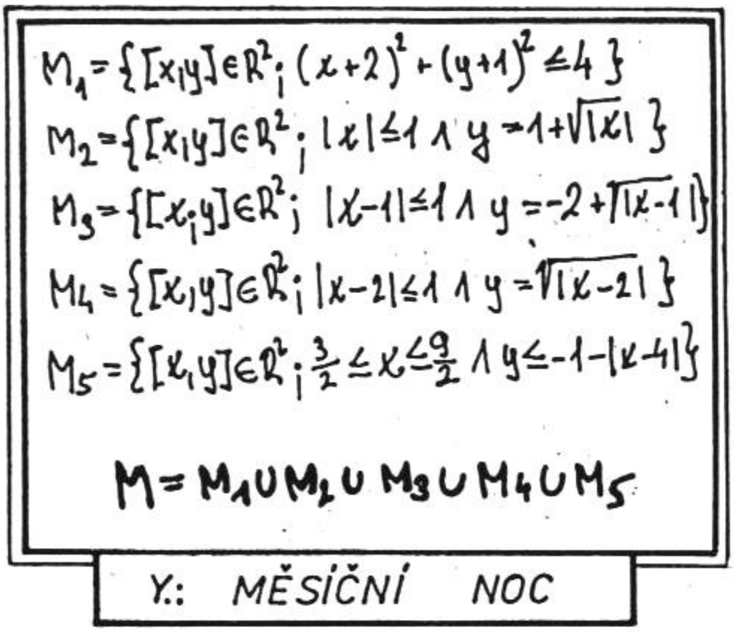

Pokud na vás nedýchá velebností měsíčního úplňku a tesknou osamělostí nočních letců, připomeňte si graf funkce $y = \sqrt{|x|}$

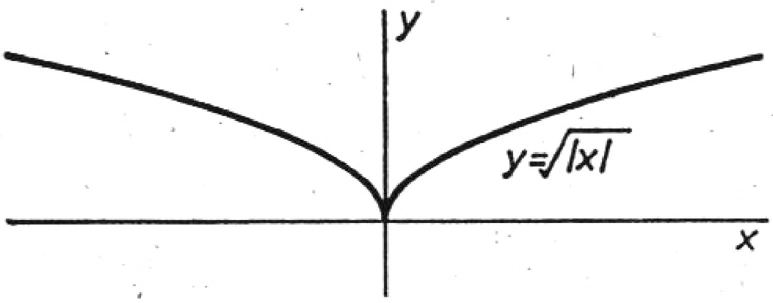

a rozmyslete si postup, který umožňuje z tohoto grafu odvodit grafy funkcí $y = 1 + \sqrt{|x|}$; $y = -2 + \sqrt{|x-1|}$; $y = \sqrt{|x-2|}$. Snad uslyšíte šumění perutí alespoň při pohledu na další obrázek, na němž je Ypsilonová matematická abstrakce přetavena do formy přístupnější!

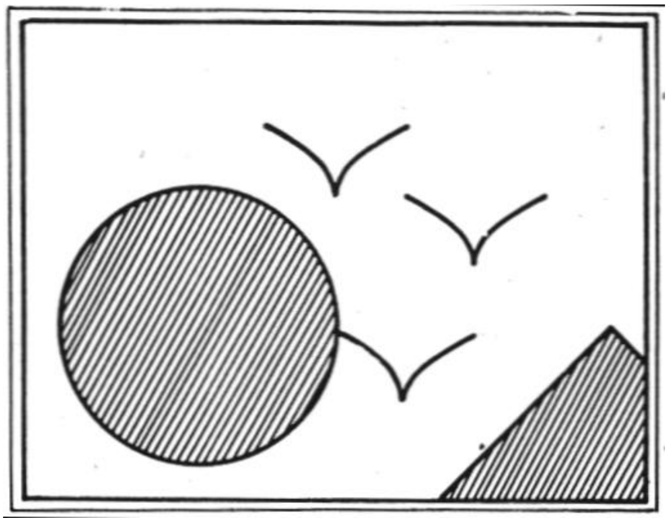

Chcete-li dále porozumět Mistrovu obrazu Husité na Baltu,

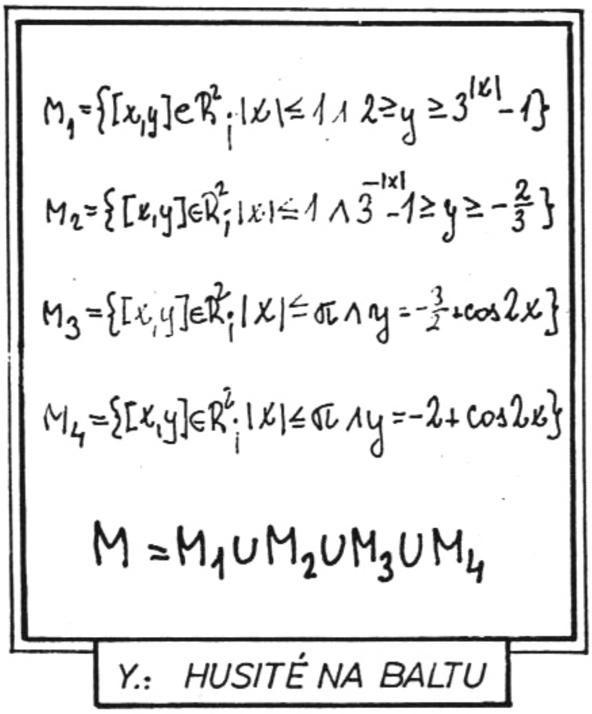

sestrojte si grafy funkcí $y = 3^{|x|}$ (viz obr. 7) a $y = 3^{-|x|}$:

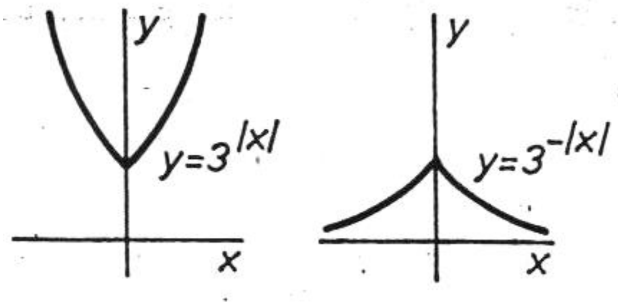

Uměli byste vysvětlit, jakým způsobem je dostanete ze známého grafu funkce $y = 3^x$? Výsledkem vašeho přetvoření Ypsilonová díla by měl být obr. 9, na němž je Mistrův obraz zpřístupněn chápání i té části umělecké veřejnosti, která se v matematice orientuje jen s velkými obtížemi.

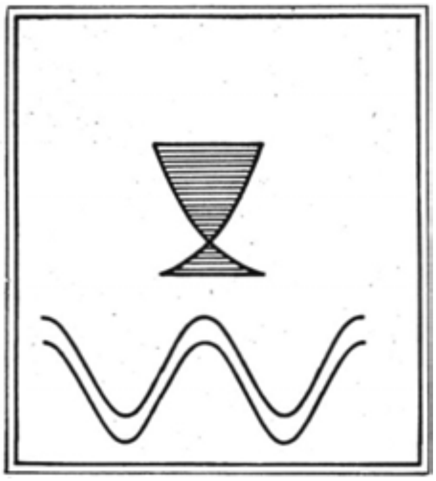

Z kruhů blízkých profesoru Ypsilonoví se proslýchá, že v současné době pracuje na monumentální fresce Řekové před Trójou, kterou chce dokumentovat, že jeho nový umělecký směr zvládne i náměty nejaktuálnější. Profesor Ypsilon si však přesto najde čas k tomu, aby zhodnotil všechna umělecká díla vytvořená jeho novou metodou, která mu zašlete k posouzení, a postará se, aby čtenáři Metodického portálu byli s nejlepšími seznámeni.[2]

[2] Díla Vás i Vašich žáků, která zašlete na adresu Zelendova@vuppraha.cz, budou profesorovi Ypsilonovi předána.